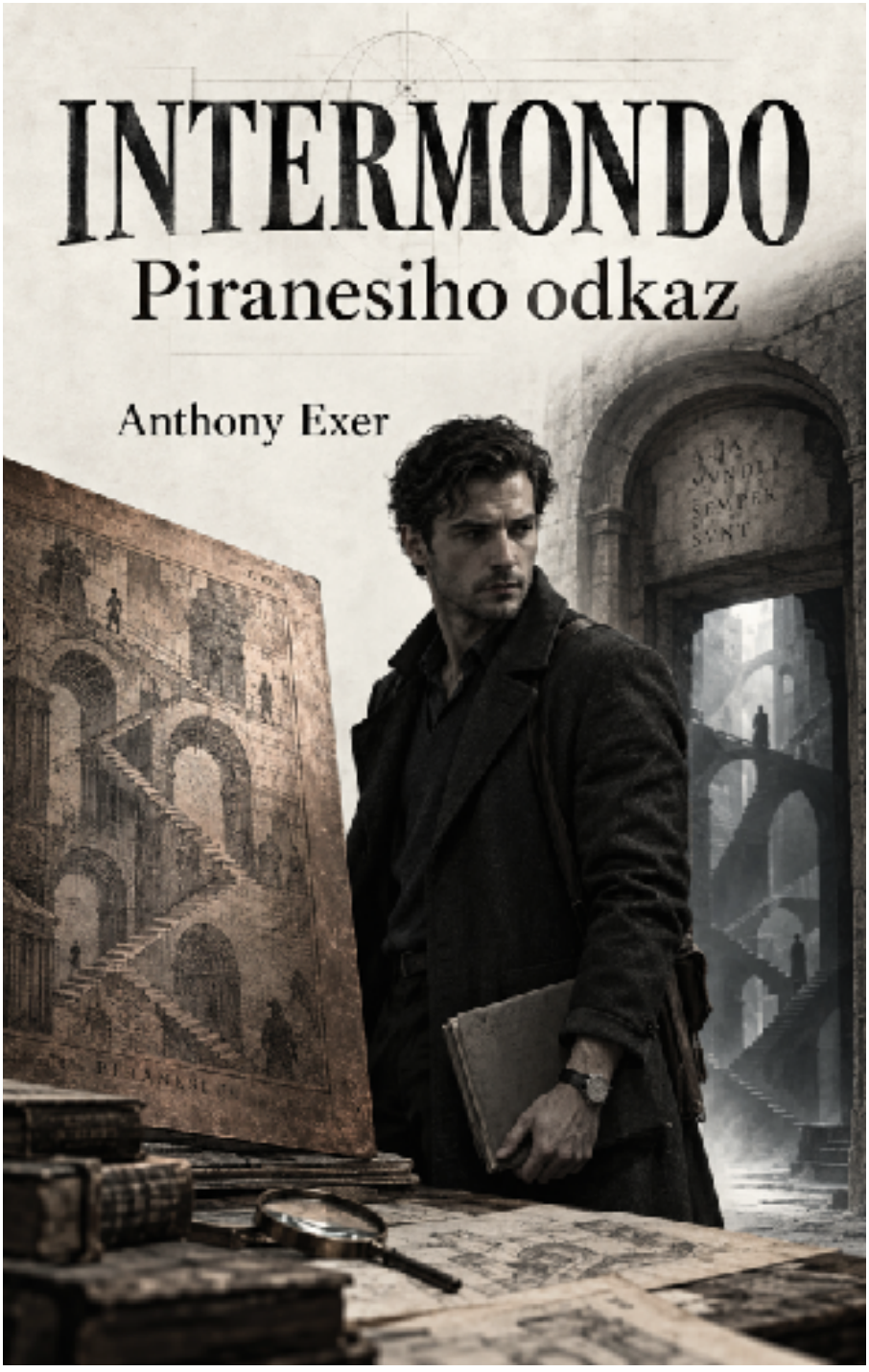
INTERMONDO
Piranesiho odkaz
Anthony Exer

KAPITOLA 1

ZTRACENÁ MATRICE

Zakázka dorazila v podobě, které se Marco Ricci naučil nedůvěřovat: úplná, uspořádaná a drahá.

V pondělí v devět ráno obdržela jeho milánská kancelář podepsanou smlouvu o právních službách, zvláštní plnou moc, memorandum o řetězci vlastnických titulů a potvrzení, že sjednaná záloha byla připsána. Klient byl identifikován. Oprávnění bylo platné. Peníze existovaly. Dokonce i prohlášení o střetu zájmů bylo sepsáno správně.

V balíku však chybělo přesvědčivé vysvětlení, proč vůbec někdo potřebuje Marca.

Předmět byl popsán jako rytá měděná matrice připisovaná Giovannimu Battistovi Piranesimu, naposledy zaznamenaná v Římě roku 1973 a nedávno nalezená v pozůstalosti sběratele, který zemřel bezdětný. Sběratelův notář zajistil odborné posouzení ve státním institutu. Než se podařilo dokončit autentizaci, matrice zmizela v administrativní mezeře. Nebyla nahlášena jako odcizená. Žádná pojišťovna neuznala škodu. Žádný správce nepřiznal, že ji drží.

Klient chtěl desku vypátrat a získat zpět.

Marco si slova získat zpět přečetl dvakrát. Právníci je používali ve chvíli, kdy bylo žádoucí sloveso příliš neslušné pro smlouvu. Zabavit, odnést, skrýt, donutit. Někdy ukrást.

Zavolal na číslo uvedené v plné moci a položil tři otázky. Tvrdí klient, že je vlastníkem? Ano. Je Marco oprávněn převzít předmět jeho jménem? Ano,

pokud bude vydán zákonným způsobem. Odškodní ho klient za cokoli, co by Marco provedl mimo rozsah tohoto oprávnění?

Nastala pauza.

„Ne," řekl hlas.

„Dobře. Tak si rozumíme."

Marco ukončil hovor a založil nový spis.

Lidé říkali, že řeší nevyřešené případy. Ten popis neměl rád. Většina spisů označovaných za nevyřešené byla pouze rozdělená mezi lidi, kteří neměli důvod porovnat své informace. Pojišťovna viděla škodu. Archivář katalogový záznam. Notář pozůstalost. Dopravce potvrzení o převzetí. Marco viděl tentýž předmět, jak prochází čtyřmi systémy a v každém zanechává jiný otisk.

Do poledne zredukoval podklady k zakázce na chronologii.

V roce 1973 evidenční karta označovala měděnou matrici kódem RC-14-IX-73. Přepravní doklad nesl podpis Vittoria Salviho, jehož oprávnění se v té době jevilo jako řádné. Restaurátorská zpráva popisovala ztmavlou desku ve starém dřevěném rámu. Seznam dočasných úschov zaznamenával její pohyb Římem a potom končil. Ve spise nebyl žádný záznam o vyřazení ze sbírky, vývozní povolení, potvrzení o zničení ani doklad o pozdějším prodeji.

O sedmačtyřicet let později zapsal notář v Perugii do soupisu podobnou desku nalezenou ve sklepě zemřelého sběratele. Pozůstalost ji uložila v Římě k odbornému posouzení. Vlastnický nárok klienta vycházel z notářsky ověřeného postoupení práv z pozůstalosti, ovšem pod podmínkou, že jde o stejnou matrici, jakou popisovaly dokumenty z roku 1973.

Klient zatím nevlastnil ověřeného Piranesiho. Vlastnil to, co pozůstalost našla.

Druhým problémem byla držba. Dopravce najatý notářem měl podepsané potvrzení o doručení. Ve veřejném katalogu přijímající instituce nebylo nic. Ve spise pozůstalosti byl e-mail uvádějící, že předmět byl vrácen, ale žádný doklad o vydání neurčoval, kdo jej převzal.

Držba nebyla vlastnickým titulem. Záznam v databázi nebyl držením. Jedna věta v e-mailu nebyla ani vlastnickým titulem, ani důkazem držby.

Marco si sepsal motivace.

Pozůstalost chtěla případ uzavřít, aby mohla rozdělit peníze. Klient chtěl desku dřív, než zveřejnění zkomplikuje otázku vlastnictví. Institut chtěl čas na ověření potenciálně významného předmětu, aniž by musel veřejně přiznat chybu. Dopravce chtěl, aby potvrzení o doručení znamenalo konec jeho odpovědnosti. Nikomu z nich neprospělo přivolat policii a proměnit nejisté autorství ve veřejně známou skutečnost.

Každý měl důvod být přesný v soukromí a neurčitý písemně.

Marco zavolal notáři v Perugii dřív než komukoli v Římě. Muž odmítl o pozůstalosti mluvit, dokud Marco nezaslal plnou moc a nepočkal na její ověření. Jakmile byl spokojen, začal být přesný.

Matrice byla nalezena lícem dolů za hromadou zarámovaných grafik ve skříni ve sklepě. Nebyla uvedena v pojistném seznamu sběratele, daňovém soupisu ani v ocenění domácnosti. Stará karta byla přivázána k dřevěnému rámu vybledlou bavlněnou páskou. Protože předmět mohl mít historický význam, notář desku zapsal samostatně, vyfotografoval obě strany a zajistil dočasnou úschovu za účelem identifikace.

„Tvrdila pozůstalost, že je to Piranesi?" zeptal se Marco.

„Pozůstalost tvrdila, že je to měď. Na zbytek byli najati odborníci.“

Ta odpověď zlepšila Marcův názor na něj.

Postoupení práv na zadavatele převedlo práva pozůstalosti, ať už se nakonec ukázalo, že jsou jakákoli. Neobsahovalo záruku autorství ani příslib, že předmět bude možné vyvézt či prodat. Část ceny zůstávala v úschově do doby identifikace. Pozůstalost proto chtěla rychlé ověření. Kupující chtěl nejdřív držbu. Jejich zájmy se shodovaly jen do chvíle, než by se někdo zeptal, zda sběratel desku vůbec někdy vlastnil po právu.

„Kdo požádal o její vrácení z Říma?“ zeptal se Marco.

Notář uvedl jméno zadávajícího subjektu a dodal: „Žádost byla platná. Doklad o převzetí ne.“

„Protože žádný nebyl?“

„Protože mi institut poslal kopii bez jména a podpisu příjemce. Úschovu jsem neuzavřel.“

Marco si tu větu zapsal pod chronologii. Deska zmizela pouze na papíře. Někdo se pokusil proměnit nejasnost v držbě v dokončené vydání, možná aby předmět odnesl, možná aby pozdější odnesení vypadalo rutinně.

Klient ho najal poté, co tento pokus selhal.

V šest večer Marco zamkl papírový spis do skříně a chronologii nechal na stole. Když se vrátil z večeře, pod lampou ležela obálka.

Nebyla na ní adresa, známka ani lepicí uzávěr. Alarm kanceláře nezaznamenal otevření. Kamera na chodbě přišla o čtyřiadevadesát sekund kvůli tomu, čemu servisní firma říkala chyba synchronizace.

Uvnitř byla fotografie.

Zobrazovala rytou architekturu schodišť, mostů, řetězů a plošin mizejících do tmy, která působila spíš nahromaděně než nakresleně. Na nejnižším schodu stála drobná lidská postava, téměř ztracená v zrnu tisku.

Na zadní straně někdo tužkou napsal:

RC-14-IX-73.

Marco se fotografie znovu nedotkl. Vyfotografoval obálku, stůl i lampu a potom snímek zasunul do průhledného evidenčního obalu. Plast ho neochrání před ničím skutečně vážným. Zachová však otisky prstů a zabrání mu, aby fakta vylepšil neopatrnou manipulací.

Ve tři ráno byl pořád v kanceláři.

Zdálo se, že se postava na fotografii pohnula.

Marco umístil vedle sebe první a druhý digitální snímek a zvětšil je na maximum. Na jednom se zdálo, že má postava rameno natočené ke schodišti. Na druhém jako by se otáčela ke kameře. Rozdíl zmizel, když změnil kontrast, a znovu se objevil, když snížil jas obrazovky.

Vlákna papíru. Komprese. Posun lampy. Unavený pozorovatel.

Čtyři vysvětlení, všechna levnější než pohybující se fotografie.

Zhasl stolní lampu, počkal deset sekund a znovu ji rozsvítil. Postava zůstala na nejnižším schodu.

Marco prohlédl metadata souboru. Tisk vznikl z institucionálního snímku ve vysokém rozlišení. Většina identifikačních polí byla odstraněna, ale jedna vložená poznámka zůstala: ICG, RC-14-IX-73, L37.

Vyhledal kód, našel odkaz na neveřejný kalkografický registr v Římě a napsal do Istituto Centrale per la Grafica. Uvedl pouze, že zastupuje stranu, která